

133502

BIBLIOTECA POPORALĂ
A ASOCIAȚIUNII

Nr. 165.

1929.

VORBE DE DEMULT

— Povestiri și legende —

De

N. I. DUMITRAȘCU.

SIBIU, „Asociațiunea” („Astra”), Str. Șaguna 6

Prețul 5 Lei.

„ASOCIAȚIUNEA pentru literatura română și cultura poporului român“.

Intemeiată în 1861.

PREȘEDINTE DE ONOARE:

† M. S. Regele FERDINAND I.

Prezident activ:

Vasilie Goldiș.

Vice-prezident I.:

Dr. Oct. Russu.

Vice-prezident II.:

Dr. Gh. Preda.

Comitetul central al „Asociațiunii“ numără 50 de frunțași din toate părțile societății românești.

**E de datoria fiecărui bun
Român să sprijinească „Aso-
ciațiunea“ abonând publicațiile
ei și înscriindu-se de membru.**

Taxele de membru sunt următoarele:

Membru fondator al Casei Naționale, odată pentru totdeauna	Lei 5000.—
Membru fondator al „Asociațiunii“: odată pentru totdeauna	„ 1000.—
Membru pe viață al „Asociațiunii“, odată pentru totdeauna	„ 500.—
Membru activ al „Asociațiunii“, anual	„ 50.—
Membru ajut. al „Asociațiunii“, anual	„ 10.—

Biblioteca populară a Asociațiunii „Astra“.

Anul al 19-lea.

Nr. 165.

Martie 1929.

VORBE DE DEMULT

— Povestiri și legende —

De

BCU Cluj / Central University Library Cluj
N. I. DUMITRAȘCU

*

Motto: „Credințele religioase...
sunt singurele cari înving
moartea“.

C. Rădulescu-Motru.

2443 29

Editura Asociațiunii „Astra“, Sibiu, Strada Șaguna 6.
Tiparul Institutului de arte grafice „Dacia Traiană“, s. a., Sibiu.

1.

De când e mierea.

Apoi, moșicile, ați râde de mine că de moară n'am trecut; dar eu vă spun că la moară am învățat multe și mărunte...

Și tot în moară și-a luat dracul, carul... Și la mori părăsitate se strânge, multă drăcărime și-și pun țara la cale... Și eu am fost unul din aceia cari i-am furat...

Iar ceeace ureau să vă spun, tot la moară am auzit, la moara noastră, însă dela un unchiaș, uite, așa, cu părul... ca varul...

Și iacă ce :

Când s'a apucat Dumnezeu Sfântul să facă pământul, era într'o Marți și nu-l brodea cum avea de gând...

Ce face? Dacă vede și vede că truda lui e degeaba, pleacă la *Ariciu*, ca unul ce era și el bătrân.

Și-i zice :

— Ce zici, moș Arice, nu-mi iese la socoteală *Pământul*, ce crezi e'o să-i fac ?

— De! Eu știu!... *Nu știu* nici eu, Doamne!...

Și a plecat Dumnezeu mâniat...

Atunci o *goangă*, Albina, fuga la Dumnezeu și-i zice :

— Las' pe mine, Doamne, că dovedesc eu, dacă nu vrea el să spuie...

— Bine, să te văd..

Și... *sbârnnn!* — s'a oprit tocmăi la Ariciu și s'a pus pe cioaca ușii.

Ariciu atunci se brodișe tocmăi cu masa pusă și vorbea cu nevastă-sa, Aricioaia, de întâmplarea cu Dumnezeu.

— Ei, și ce zicea ?

— Ce să zică... Nu e destul ce-avem noi pe cap?... Ne-a făcut El pe noi, urâți, dar lasă...

— Ci-că spune, odată, la ce a venit? — îi zicea de zor Aricioaia...

— Apoi... m'a întrebat, că ci-că ce-i lipsește pământului, că El nu știe ce are de nu-i vine la socoteală... De!... Dacă nu-i *deal*, nu-i *vale*, cum naiba să fie frumos?...

Și cum zise așa, Albina: *sbârnnn!* — să ducă vestea lui Dumnezeu...

Ariciu simți și fuga cu capul gol afară...

— Hi!... Mânca-ți-ar ce nu se mânâncă, al care te-a trimis la mine.. Cum nu știi eu că erai aci?...

Ajunsă la Dumnezeu, se codea să spuie că *a furat*; dar își ia inima 'n dinți și spune:

— Așa, Doamne, ci-că să faci dealuri, oăi, ape... — astea sunt frumusețile pământului... Și mi-a mai spus o rușine...

— Știu eu!... Fii binecuvântată, albină dragă, că ceeace ți-a spus Ariciu să-ți mămâne Eu, — de-acum înainte să fie dulce, să se mânânce și să i se zică „miere“; iar cel ce-o mânca, pe urmă să-și mai lingă și degetile!...

Și de-atunci a rămas *mierea*.

Moara.

Cum și ce-o fi mâncat Dumnezeu pân' la un rând de vreme, cine poate ști? Ba, până în ziua de astăzi, tot a rămas atât cât să putem și noi ști câte ceva...

Acu' ei-că s'ar fi apucat și El să-și facă o moară cu ce să-și macine, c'avea ce, bag-seamă! Dar cum a făcut, ce-a dres, c'atunci când a făcut de-a pornit-o, mergeau amândouă pietrele într'o... parte! Iar boabele, apucate între ele, stau întregi!

Ce face Dumnezeu atunci? O oprește, face el ce-i mai face, și-o dă bine pe umblet... Dar încă una rea! Nu cădeau boabele de loc din coș!

Iacă și Diavolul pe-acolo, — și-l chiamă:
— la' fă 'ncoa', Necurate...

Și vine.

— Măi, zice Dumnezeu, — ce crezi tu că are moara asta că acum una, mai adinenea alta... N'o pot da pe grăunțe...

— Și acum ce are ?

— Nu curg boabele din coș...

— Păi ia' fă și-i pune un *titirez* colo, între piatra de sus și coș, să se sucească și el după cum umblă moara de tare, și-i vedea că boabele au să cadă numai atâtea câte trebuesc...

Face Dumnezeu *titirezul*, și-l pune acolo, între piatră și coș și, când umbla moara, nu da drumul decât numai la câte trebuiau să cadă...

Și... de-atunci a rămas, moara!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Legenda carului.

Dracul ei-e'a scos întâi și 'ntâi carul în lume... Iar de lucrat, l-ar fi lucrat în moară, unde l-a încheiat, treabă-rost ...da' nu putea să-l scoată afară, că n'avea loc de... obada roții!

Dumnezeu, — care e în toate părțile, — într'o zi, pe când umbla cu Sfântul Petre, îl vede necăjindu-se așa, și-î zice:

— Dă-mi-l mie, drace, că tu n'ai ce face cu el...

Iar dracul, bucuros că scapă de el, să nu-l mai aibă în picioare, i-l dă, zicând:

— Apoi... n'ai decât să-l iei...

Și-și vede de treabă...

Dumnezeu atunci, ce face? Intră în moară, desface frumușel carul, îi ia roatele, îi ia leucile, loitrele, scaunle, osiile, inima; mă rog, îl descheie tot, și le aruncă pe rând, afară!... Dup'-aia, afară, s'apucă de le încheie iar, și... la drum!...

Dracului, după ce-a văzut astea, i-a părut rău de car, cum se vede treaba, și se ținea *cără* de Dumnezeu și Sfântul Petre, cerându-li-l îndărăt..

Într'o zi, mergând ei pe drum, se întâlnesc c'un nevoiaș de Român, ce se canunea cărând porumbul cu traista! Dacă-l vede Dumnezeu și cu Sfântul Petre, așa, îi dăruiesc carul și-o pereche de boi, — și pleacă mai departe..

Acuma Românul, când să între în curte cu carul, nu se cărnează nici încolo, nici încolo! O pățise săracul!..

Atunci, Sfântul Petre de colo, își zise așa, numai ca pentru el :

— De! Dacă ar ști nevoiașul de el, acum, să-i puie brăcinarul pe furca proțapului, și-'n inimă, la capul din'nainte să puie numai un piroiu, ca să alunece inima pe brăcinar și ca să se poată suci numai roatele de din'nainte, s'ar cărnezi carul!..

Românului atât îi trebui! li fură cuvintele lui Sfântul Petre, și se puse de făcu brăcinarul și piroiul, — după cum auzise, și când la urmă, putu de cărnezi carul!..

Dar vezi dumneata, după astea, alta : era ne-uns și *scârțâia* !..

Acuma, brăcinarul pus, vine în fel de cruce cu inima carului și cum vede așa dracul, odată îngălbinește... și-o și *tulește*...

Dar, pân' n'a tuli-o, cere dela Dumnezeu. să-i dăruțască barem și lui ceva din car...

Dumnezeu de colo, ce:

— Hai da, bre, iacă îți dau și ție *scârțâitul!*...

...Și de-atunci, ei-că, numai „scârțâitul“ este al dracului, — și că nu se apropie de car, că are cruce, — brăcinarul cu inima!...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Zapisul lupului.

După ce Dumnezeu a făcut toată suflarea de pe pământ, a venit și rândul lupului să-l cheme, să-i spună cum trebuie să trăiască; câtă vreme; ce să mănânce, multe de-astea și mărunte, că Tatăl ținea mult la el, că era dobitocul cel mai cinstit și de încredere în fața Lui...

Dar lupul, tot lup, — că de ce-i zice lui „lup“? Și o fi schimbat el cumva părul, dar năravul nu! Căci ce-a făcut? Hărtăpănea, măi tată, în dreapta și în stânga, orice dobitoc înfâlnea! Din ghiarăle lui nu scăpa!

Dumnezeu, Sfântul vede ce se petrece pe pământ cu prefăcutul de lup, căci își detese cinstea pe rușine, îl chiamă la El și-i zice:

— Apoi o să ne stricăm la ceafă, nene lupule, că prea te-ai înădit peste măsură...

— De ce, Doamne?

— Păi nu vezi ce e împrejurul meu?...

Că erau adunate, măi fraților, ciurde de dobitoace și toate cu jalba în proșap, „că lupul uite-așa“, „că lupul așa“...

— Și-acum, Doamne?

— O să-ți dau zapis la mână, ce anume trebuie să mânânci și ce nu...

— Bine, Doamne!

Așa.

Acum lupul ce-a făcut? Cum este el văr bun cu câinele, i-a dat lui să-i păstreze zapisul, ca unul, de, ce era argat în curte. Iar câinele, ne-având așa loc potrivit de păstrat, l-a dat și el, pisicii, ca una, ce fiind fată de casă, avea unde să-l păstreze. Și ea l-a pus în pod sub o grindă.

Acolo șoarecii n'au avut de lucru, că l-au și ros, pân' l-au făcut... praf!

Lupul nu s'a ținut de zapis... și mânca în dreapta și în stânga din ce-l oprise Dumnezeu... Atunci Dumnezeu îi cere zapisul, să se înțeleagă încă odată. La rândul-i, lupul îl cere câinelui; câinele la pisică; iar pisica se suie în pod să-l aducă... Da' ce să mai găsească!... Ros, făcut praf de șoarecii! Și necaz pe ea!... C'atât le-a mai trebuit de-atci înainte... După ei...

Și de-atunci, ci-că, până azi, câinele, cum vede pisica, după ea, să-i ceară zapisul; iar pisica fugă și ea în pod, să-l caute... unde dă de șoarecii și las' pe ea atunci!...

Finul lui Sfântul Petre

sau

Vârsta oamenilor.

— ...Și-așa nepoate, doi copiii avu-seși, și-amândoi se duseră!...

— E-he, moș loane, se vede c'așa am fost eu ursit de Dumnezeu! Dar, ce să-i fac!... Copiii sunt flori înaintea Domnului, pe când noi, noi ceștelalți, cine știe pe unde ni s'or odihni sufletele...

— Lasă, nepoate, că tot copiii dacă nu ni le-or scăpa de pe-acolo, de pe unde ni s'or duce...

— Așa e, moșule, așa e, dar să nu-mi iei vorba 'n rău; ca să uit, — să mi se șteargă din fața ochilor greul ce m'apasă, — spune-mi ceva din tinerețile dumitale, că poate m'oiu mai înveseli; spune-mi ceva, spune-mi dacă vrei și-o poveste, că ești bătrân și știi, numai spune, ca să-mi treacă gândurile...

— Apoi de, nepoate, de bătrân, bătrân sânt, bagseamă, căci văd eu că e cam de mult de când eram așa ca de-o schioapă, când sburătoream coțofenile dela cuibare; poate să fiu mai bătrân și decât tată-tău, cu vre-o cincisprezece-douăzeci de ai; dar fiindcă mă rugași să spun o poveste, apoi ascult-o nepoate...

„Ci-că trăia de mult... de mult, de pe când Domnul Christos umbla pe pământ cu Sfinții Apostoli, — trăia într'un sat un flăcău, voinic nevoie-mare, care copilărise cu Sfântul Petre, și acum erau Litruș și suflet.

Vremea, urmându-și firul ei, numai ce-i cășunară într'o zi flăcăului, că nu și nu, să se însoare, să-și ia tovaroș în bordeiul lui... Și într'o zi, când era soarele în spre prânz, pleacă cu tată-său în peșit.

Incearcă ici, încearcă dincolo, până-și găsește ce-i plăcea: o mireasă cum nu se mai găsea pe-acele vremuri; mă rog, își împăcase inima...

Invoiala s'a făcut repede, c'așa era lumea mai înainte.

După ce hotărâră nunta, soceru-său de colo, îi zise:

— Da' bine, dragă ginere, mireasă pe plac îți găsiși, toate le puseși la cale; da' numai una nu mi-ai spus...

— Ce, tată socrile, ce nu ți-am spus?

— Ei, ce, acum cin' te cunună?

— Ei, de asta te îngrijești?... Lasă că am un prieten bun; am chiar pe Sfântul Petre. O să-l rog să mă cunune, că de, e om bun la Dumnezeu și poate am și eu noroc...

— Bine, tată, dar dacă n'o vrea Sfântul Petre?...

— Hei, dacă n'o vrea, 'oiu găsi altul...

Bine. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Pleacă voinicul la Sfântul Petre. Ajuns, îi spune, uite cum, și uite cum, toată tărașenia, rugându-l să-l cunune. Sfântul Petre îi dă în bună, că-l cunună, și după ce pleacă finu-său, — *tipa* la Domnul Christos să-i dea vole.

Dar Mântuitorul, după ce-l ascultă cu răbdare, *nici laie, nici lălaie*, numai ce-i zice:

— la' cată-ți de treabă, Sfinte Petre, că n'are să-ți trăiască finul...

— Ba nu, Doamne... S'a rugat omul de mine *cu cerul și pământul*... l-am spus că-l cunun, și știi bine că eu nu-mi iau vorba îndărăt niciodată...

— Asta așa e, Sfinte Petre, nu zic ba; dar mai întâi știi că jinu-tău își are zilele bob, numărate?...

— Nu!... De und' să știu...

— Apoi uite, când va păși peste băltoaca aceea, de di'naintea bisericii, când veți merge la cununie, o să cază și o să moară; așa că tu nici n'ai s'apuci să-l cununi...

Auzind astfel Sfântul Petre, tare s'a întristat; însă s'a mai rugat de Domnul să-i mai dăruiască barem vre-o câțiva ani...

Mântuitorul i-a răspuns:

— Ei bine, Sfinte Petre, fiindcă ții să-ți fac hatârul ăsta, o să fac așa, ca să nu se zică de nimeni, că n'a avut noroc la nuntă. Du-te și-l cunună.

Pleacă Sfântul Petre, bun-bueuros.

Ajuns acasă, îi spune:

— Hai fine să te cunun...

— Hai, nașule...

Nuntă mare, cum nu s'a mai văzut, căci de, băiatul avea nițică stare, fata asemenea, și pe de-asupra, de, ca naș, Sfântul Petre, Nuntă cu tot rostul, nu altceva...

. . . . .

Înaintea bisericii, unde era să se cunună, după o ploaie, se adunase apă și se făcuse o băltoacă. Venind cu toți la biserică, voia să treacă peste acea apă, ca să între înăuntru. Dar n'apucară să pășească toți, și numai ce le dete Dumnezeu un tremur prin vine, și căzură și ginere, și mireasă și toți nuntașii în băltoacă. S'a sculat mireasa și toți nuntașii; dar ginerile a rămas... mort!

Atunci Sfântul Petre aleargă înapoi la Christos, îi spune întâmplarea și-L roagă să dea viață lui finu-său.

Mântuitorului University Library Cluj

— De, Sfinte Petre, ce să-ți fac?... Eu ți-am spus și tu n'ai ascultat...

— Doamne, Tu poți face tot, fă și aceasta...
— se rugă Sfântul...

— Bine, Sfinte Petre, o să fac și pe-asta; dar tot tu ai să alergi; tatăl lui finu-tău, are să trăiască trei sute de ani și mă-sa două sute, -- du-te și cere-le dela fiecare câte cincizeci, și dacă ei 'or vrea să dea, apoi atunci îți fac voia...

Și Sfântul Petre a plecat.

Aleargă Sfântul Petre la finii cei bătrâni, le spune întâmplarea, le spune cât au să

trăiască, și-i roagă ca să dea fiecare câte cincizeci de ani pentru fiul lor care a murit, fiindcă n'a mai avut ani de trăit...

Dar moșnegii, când aud una ca asta, numai decât sar cu gura :

— Ei, *ași!* Auzi norbă! Dacă a murit, mort să fie; casă spartă de copiii n'am văzut... Anii noștri știu că n'o să-i mai trăiască; noi în locul lui n'o să trăim; și-apoi, de, vezi și dumneata, abia ne-am învățat să trăim...

Pleacă Sfântul Petre necăjit și amărât la Domnul Christos să-i spună ce-a pățit; dar Mântuitorul îi zice blând :

— Lasă, Sfinte Petre, că nu-i nimic; ai să vezi și mai rău ca aceștia... Dacă n'a vrut tată-său și mamă-sa s'ajute pe copilul lor; cum o să vrea alții!... De-acum înainte am să fac altfel...

-- Cum, Doamne?...

— Să ții minte dela mine, că cine are să-și trăiască vieața, o trăiește, cu nimeni n'o împărțește; iar cine nu o avea de trăit, doar de va apuca lumina zilei, ori botezul, — și atât îi vor fi zilele!...

Zis a fost și făcut, și de-atunci unii oameni trăiesc cu sutele; iar alții mor cum se nase, că nici n'apucă să gângăvească...

— Ei, moș loane, să ai bătrânețele dulci; poate că mult mai trecea, și povestea asta n'o auziam... Ori că n'o auzeam niciodată...

— Apoi, de, nepoate, oiu mai trăi, de-oiu mai avea zile, că vezi dumneata, m'a nins cam de mult, funia mi s'a apropiat de par, și multe ierni mai duc în spate, și nu știu când 'oiu închide ochii, căci mă tot chiamă Cel-de-Sus...

— Păn'atunci, moșule, să-mi mai spui câte una de-astea, să-mi mai îndulcești zilele, căci prea le am amărâte...

— Ți-oiu mai spune, nepoate, ți-oiu mai spune și altă dată, să mă mai gândesc, și să mi le mai aduc aminte ..

NOTĂ. — Dela ^zdl I. Brătulescu, institutor, Craiova, și de fel din com. Hălăngești — Zăicoiu, jud. Dolj.

Nedumerirea lui Sf. Petre.

Domnul Christos mergea odată cu Sf. Petre pe-un drum, când înainte-Le Li se face o băltoacă și n'o puteau trece.

— Ce ne facem, Doamne? — întreabă Sf. Petre.

— Ce să facem?... Să așteptăm...

Au așteptat ei ce au așteptat, când văd că vine o trăsură cu patru telegari de cai cu clopote.

— Doamne, să oprim căruța asta, să ne suim, ca să putem trece dincolo... — îi spune Sf. Petre.

— S'o oprim!... — îi răspunde Domnul Christos.

Dine trăsură lângă ei, și strigă să oprească. Da' ți-ai găsit să oprească ăia!...

Trec pe lângă ei și nici „bună-ziuă“ nu le dă; apoi trec băltoaca și... nu se mai văd.

Au dat mai alături și au așteptat pe buza șoselii.

Iacă vine și un om e'un car cu boi, *tronca-tronca, tronca-tronca*, cu sacii în car, — se ducea la moară.

— Ia' oprește, măi omule! — zice Domnul Christos, — oprește, să ne suim și noi, să trecem...

A oprit omul, s'au suit în car și au trecut.

După ce-au trecut și au mai mers așa ca de aici până în capul satului, se dau jos și pleacă mai departe.

Când, iacă, boul omului cade din picioare și moare!

— Iu, vai de mine, Doamne, ce o să mă fac eu cu carul în drum!... Ce-o să mă fac eu fără bou la car?... — se văieta omul...

— Au, Doamne, îi omorâși bietului om boul...

— Așa!

— Și ceilalți trecură pe lângă noi, nici nu opriră, nu nimic; ba încă să ne orbească cu stropii de noroi... și lor nici un cal barem nu le-ai schiopătat.

— Așa e; dar știi una? Ca să faci pe om să se gândească mereu la Dumnezeu, îl mai lovești și cu câte-o nenorocire, să ție minte... Căci *ăștia* vor fi ai noștri... Pe când cei dintâi... nu se mai gândesc de mult la Dumnezeu... Iar caii, nici să nu creadă că vor fi ai lor... precum nici împărăția Cerurilor!...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

---

*Insemnare: Dela Zamfira I. Vasiliu,
Șocariciu-Ialomîța.*

„Dumnezeu dă;
dar în traistă nu bagă!“

Ei-c'a plecat odată Domnul Christos cu Sfântul Petre pe-un drum.

Acuma, au mers ei așa cât 'or fi mers, și li se înfundă drumul, — că era, măi nene, un noroiu, să nu mai ieși cu șapte perechi de boi. Când acolo, o căruță, — un om o înțepenise, și caii n'o mai puteau scoate..

Iar el ce credeți că făcea? Se învârtea împrejurul ei și se ruga, — închinându-se mereu :

— „Doamne, Doamne ! Ajută mi Doamne, să scot și eu căruța asta din noroiu, Doamne!

Și iar făcea alt rând de cruci, ocolind căruța :

— Gândește-te, Doamne, la păcătosul de mine și vino-mi într'ajutor, o, Doamne, Dumnezeule !...

Și numai atât! Iar ea să pună umărul, ori măcar să împingă, ferit-a Sfântul, — că-i era frică, poate că frângea vre-o leucă!... Așa zău!...

— Hai, Doamne, să-i ajutăm omului la nevole, — zice Sf. Petre.

— Nu!

— De ce, Doamne?

— C'ășa vreau eu!

Și pleacă.

Merg mai departe și iar dau peste o altă mocirlă 'n drum, că pe semne plouase mult, — și iar o căruță, mâna, să dea 'n zoale"... Când hop! Se înpotmolește și astal...

Se dă omul jos, pune umărul la leucă și 'ncepe să dea bice cailor, făcând o gură, de băgase caii în sperieți. Hâț încolo, hâț încoace, luară ei din loc nițel, dar iar opriră...

Și iar: *pliuț!* Cu biciul în cai, și dă iar gură:

— *Hi, cai! Hi, caii tatii!...*

Și iar *pliuț, pliuț!* cu biciul de-a lungul spinărilor...

Când iacă vine Domnul Christos cu Sf. Petre.

Zice Christos :

— Hai Petre, hai să scoată bietul om din noroiu...

— Hai, Doamne!

Pun umărul și scot.

Și omul pleacă.

Și întreabă Sf. Petre :

— Bine, Doamne, ăstuia i-ajutarăm să scoată căruța din noroiu, că bătea și făcea o gură pe bieții cai, de credeai c'aci o să le rămână oasele...

— Așa e; dar văzuși, că *cel-dintâiu numai că sta, se închina și se ruga; dar de pus mâna, Doamne păzește s'o pună!...* Apoi de, *Domnul dă omului, iar de băgat în sac nu!*

— Acum înțeleg, Doamne! Așa e!...

Și au plecat mai departe...

Busuioeul.

După ce Domnul nostru Isus Christos a primit moarte, pe mormântul Lui, — ci-că tocmai din capu-l, — au răsărit niște fire de *busuioe*; dar cu ce n'a avut până atunci: *cu miros!*

Așa-dar, se zice că mai înainte, busuioeul n'avea miros.

Iar când Maria Magdalena a venit la mormântul lui Isus, la tămâiat, a găsit *ăst forțoloș* de fire, și *având* miros, a zis :

— De-acum înainte, să nu se uite taina asta; lumea se va boteza cu busuioe înmuțat în apă...

Busuioeul are un miros frumos, — c'a crescut din capul lui Isus!

Când cineva a lăsat vorbă, ca după moarte să-l desgroape la șapte ani ca să-l comânde a două oară și dacă o mirosi a busuioe, semn că acela a fost curat în viață

ca Domnul Isus; — iar dacă nu, atunci, semn că acela a avut destule păcate cât a trăit...

Cu busuioc a fost botezat Isus Christos în apa Iordanului, de către Ioan Botezătorul și, ca semn mareț de recunoștință și credință, se botează și acum creștinii.

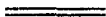
Busuiocul se pune și la icoane.

După unii, busuiocul mai înseamnă și „sărăcie“, — mai ales atunci când se primește o floare sau o frunză în epistolă.

Alții mai zic, că după floarea busuiocului, s'a găsit mormântul lui Isus.

Busuiocul este și floarea tinereții, a dragostei, și mai ales, începutul ei. Dovadă și cântecul :

...Busuioace,
Nu te-ai coace,
Nici sămâncioară n'ai face;
Că din sămâncioara ta
S'a năstimit dragostea!...

Mirosul busuiocului¹⁾.

Sfântul Ioan Botezătorul, avea mare necaz pe *Irodiada*, fiindcă luase de bărbat pe Irod, împăratul ludeilor, care mai înainte îi fusese cumnat. Așa că, de câte ori se ducea la biserică, de atâtea ori o mustra, zicându-i că rugăciunile, cari le făcea, nu sunt primite de Dumnezeu.

Intr'una din zile, pe timpurile acelea, Irod împăratul a dat un ospăț mare la curte, la care a chemat mai toți deregătorii țării.

După atâta chef și joc; s'a ajuns cu vorba ca să joace și fata Irodiadei, Salomeea, orice va voi; dar numai să joace.

La început ea n'a vrut, măcar că toți îi făgăduiseră să-i dea orice le va cere. Mai

---

1) Ca urmare la piesa „Busuiocul“, mai adaug și această legendă, ca *variantă*, ca să poată, la nevoie, să ușureze pe folklorist în ale sale cercetări.

apoi însă s'a răsgândit și a dat fuga la mamă-sa de i-a spus tărășenia și s'o învețe ce să facă.

Mâne-sa, atât i-a fost; îi venise și ei acum apa la moară și a învățat-o așa:

— Mamă dragă, dacă ei au chef să te vadă jucând, și țin la asta foarte mult, cere-le capul lui Sfântul Ion Botezătorul pe tipsie, însă după ce vei juca...

— Bine, mamă dragă, așa am să fac...

Și fata, într'un suflet a fost în odaia boierilor, a făcut ce-o fi mai făcut ca să fie iarăși rugată și a început să joace!!! Și ci-că juca... juca... măi, tată, de, aaaș!... Credeai că nu-i trup omenesc!... Nu se găsea în lume, pe vremea aceea, încă o astfel de jucătoare... Așa jocote a jucat!...

Boierii au rămas încremeniți când au văzut astfel de joc, de care nici nu mai văzuseră și nici nu mai auziseră până atunci, și nici de atunci încoace!...

Iar când a isprăvit de jucat, le-a cerut făgăduința, — le-a cerut, la ceeace nu se așteptau boierii: le-a cerut capul lui... Sfântul Ioan Botezătorul pe tipsie!...

Când au auzit așa boierii, au înlemnit!... Cum să taie ei capul unui om așa de treabă și bun?!... Dar au trebuit să facă așa, căci așa și-au dat cuvântul..

Și capul Sfântului Ioan Botezătorul a fost tăiat!

Iar când a intrat călăul cu capul sângerând, pe tipsie, în odaia oaspeților, odată au amețit cu toții și au început să tremure... — îi prinseră *frigurile*, — și ei-că *de-atunci sunt lăsate ele*, pe fața pământului!...

L-au ucis, și pace!

Apoi au poruncit să-i îngroape capul într'un loc și trupul într'altul, — poate că tot după cererea Irodiadei.

.....

He, încoace-încoace, nu-ș' la cât s'a poruncit de cine s'o fi poruncit, să se caute capul lui Sfântul Ioan. Și l-au fost tot căutat cât l-or fi căutat, și *tomite* într'un loc, plin de buruieni, au găsit un *țorțoloș* doar ieșit afară din pământ (cine știe a câta oară!) S'au gândit toți că: ce-o să fie? L-au mirosit și *avea miros*.

Și vine unul și le spune :

— Măi, ăsta e *busuioc* (că lumea nu-l cunoștea bine), ce, nu-l mai cunoașteți?... Dar văd ce n'am mai văzut : văd că *miroasă a mort!* Mira-te-ai! Să nu fie aici capul lui Sfântul Ioan?...

Au căutat și l-au găsit.

Și ei-că *de-atunci are miros, busuiocul!*...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Finul lui Sfântul Arhanghel.

Un om a avut douăsprezece copii; i-a murit unsprezece și i-a mai rămas unul, și și-ala ne-botezat.

Așa, el, ce s'a gândit? — Hai să plec la drum; și pe cine-oiu întâlni întâi, pe-ala să-l pui naș copilului... Și, poate astfel, l-oiu scăpa barem pe 'sta din ghiarele morții...

Bun!

Acuma, mergând el cu băiatul de mână, pe drum, că era destul de măricel, se întâlnește cu un om, — Sfetii Aranghel —, și-i zice:

— Cine ești tu?

— Eu? Eu sânt Sfetii Aranghel; da' ce vrei?

— Vreau să creștinez copilul ăsta și n'are cine mi-l boteza, și... și dacă vrei, botează-mi-l tu...

— Ți-l botez, bine...

S'a dus cu el acasă și i l-a botezat.

După botez, Sfeti Aranghel i-a spus lui finu-său :

— Fine, tu ai să trăiești numai optsprezece ani de-acum înainte!...

— Păi di ce, nașule? De ce tocmai atunci să mor?! In floare!...

— Atunci ți-e dat ție să mori... Dar, fiindcă te botezai eu, să-ți fac un bine: ăști optsprezece ani, cum zici, sunt puțini; da' o să-ți fac o lună, — un an, ca să vezi și tu ce este viața...

— Așa?

— Așa!... Da' stăi!... Până atunci o să te fac doftor, ca să vindeci lumea... Vrei?

-- Vreau, cum nu!

— Așa-dar, când ai să ajungi în sate, să strigi: — „Doftor bun! Doftor bun!...” Și n'o să mai ai răgaz, vindecând...

Bine, nașule, bine...

— Și ține minte: când me-i vedea pe mine la picioarele bolnavilor, — da' tu vezi, cată să fii tot la capul lor, — să le spui că se fac sănătoși; iar dacă nu, nu!...

— Așa am să fac, nașule...

— Și ascultă, să cei bani cât îi vrea, că ei n'au încotro, trebuie să-ți dea; iar de

nu fi-o da, să le spui că n'au nici-un leac!
Așa!...

— Bine, nașule!...

Și s'au despărțit.

După asta, nu-ș ce-o fi mai trecut, că tatăl ăstui doftor a murit...

Și s'a pus pe meserie, finul nostru...

A vindecat pe *Cutare*, a luat bani; a vindecat pe *Cutare*, a luat bani!... Păn' s'a îmbogățit de nu mai avea ce să mai facă banilor... Dar tot i s'apropia sfârșitul vieții, i se tot apropia!... Păn' i-a și venit...

Atunci veni nașu-său, — Sfeti Aranghel,
— să-i ia sufletul.

El, — finul, — nu, ca să-l mai amâte cât-de-cât...

— Barem zece zile, nașule, mai amână-mă...

Și Sfântul Aranghel l-a ascultat.

— Bine, fine, fie încă zece zile...

El, — finul, — ce s'a gândit să facă atunci, ca să poată să-l înșele pe nașu-său și să scape? S'a mânjit pe *ochi*¹⁾ cu funingine, apoi s'a dus în pădure de s'a băgat într'o scorbură de copac, — s'a pitulat omul,

¹⁾ Pe față.

— ca să nu-l mai găsească... nașu-său, Sfântul Aranghel!

Da' nașu'-său, — îl știa el, — îl lăasă să facă ce va vrea.

Așa, Sfântul Aranghel, se face că-l caută prin pădure.. Il caută încolo, îl caută pe dincolo, — nu e, nu e!

Se face că strigă:

— Uuu... mă fine, măăă!.., Uino, mă că-ți mai dau încă zece ai de-i buni de trăit...

Cum aude finu-său astfel, iasă de colo, de unde era băgat, *cu ochii plini de funtine*, că se gândise, că dac'o da Sfeti Aranghel peste el, n'o să-l cunoască...

Și dă de nașu-său:

— Da' ce-o mai fi, fine?

— Bine nașule, ce să fie...

— Da' de pe unde vii?...

— Ia' de pe-aci...

— Da' nu mergem încoace?

— Ba să mergem...

Și au luat-o la drum.

Mergând ei, așa, dau de-o fântână, și cum le era sete, beu întâi Sfântul Aranghel, și, când să bea și finu-său... îi și luă nașu-său sufletul...

...Mai merg ce mai merg înainte, și lui finu-său iar îi vine sete și vrea să se întoarcă iar la fântână, că și uitase și-o batistă...

— Nașule, iar îmi veni sete și-mi parme uitai și batista la fântână...

— Du-te de-ți bea apă, fine, și ia-ți și batista...

Și s'a dus.

Când a ajuns acolo la fântână, nici n'a putut să s'apropie, că puțea... de ziceai... Doamne!...

Și a luat-o iar, fuga, înapoi, după Sfântul Arhanghel.

— Ei, ce făcuși, fine? Beuși apă?...

— Da' de unde, nașule; nu băui, că nu mă putui apropia...

— Și de ce nu te putuși apropia?...

— Ce să te apropii, nașule, că lângă fântână era un stârv, și, puțea, de ziceai... Doamne!... Te trăznea 'n cap, nu alta!...

— 'Păi... fine, ala era chiar trupul tău!...

Și a rămas ca de-atunci lumea îi zice lui Sfântul Arhanghel și „nașu“. Zicătoarea: „Dă, el, nașu-său peste el...“ — adică o să moară el, acela, odată!

Sfântul Spiridon.

Intr'o zi, Diavolul se preface în om și se duce la Sft. Spiridon, să-i luereze niște pantofi, — și nu-l găsește acasă. Și, ce face? S'apucă și-i scoate un picior dela scaun, — e'atunci scaunile cismărești aveau patru picioare, — și l'aruncă cine știe unde; apoi așteaptă să vie Sft. Spiridon.

Când intră Sfântul, omul de colo:

— Bună-ziua!

— Mulțumim dumitale!

Și Sft. Spiridon, când să stea, se rostogolește cu scaun cu tot...

— Ei, și asta-i una! Cin' mi-o fi scos piciorul scaunului?...

Ăla de colo:

— Cârciumarul din colț..

— Așa zău...

— Așa, așa!...

Se duce Sft. Spiridon la cârciumar și-l ia la trei:

— Da' bine, jupâne, n'ai avut de lucru?... De ce mi-ai scos piciorul scaunului și l-ai luat?...

Acuma, cârciumarul, crezând că glumește, îi zice :

— la' lasă vorba aia Sfinte Spiridoane, și ia de-aici de gustă... Ce zici?... Face?...

Luă Sft. Spiridon o dușcă, o trase pe gât și scrâșni din dinți :

— A... Da' strașnică, nene ! Mai ad' una...

Și una câte una, până s'a... cherchelit bine de tot!...

Apoi pleacă acasă, împleticindu-se pe două cărări... Acolo găsește iar pe omul acela, aștepta...

— Ei, ai găsit piciorul scaunului? — îl întrebă.

— Da' de unde... — răspunde Sft. Spiridon, sughițând...

— La cealaltă cârciumă nu l-ai căutat?...

— Nu l...

— Păi, acolo trebuie să fie, frate dragă...

Și pleacă înapoi și la cârciumarul acela :

— Bună ziua...

— Bună să-ți fie inima, ca rachiul Vinerea, Sfinte Spiridoane... Cu chef, ai?...

— Cu, cu... l-auzi ce-mi spune un om, că ci-că d-ta mi-ai luat un picior dela un scaun... Să mi-l dai...

Și-i întinde o *tărăbușcă* de țulcă;

— la' ține ici și vezi, ăsta e?...

la Sft. Spiridon și de-aici o dușcă, două, trei și pleacă *făcut* acasă...

Omul plecase.

A doua zi, Marți, — că eri fusese Luni, — n'avea Sft. Spiridon astâmpăr, că nu găsea piciorul scaunului, — după el, iar pe la cârciumi, azi treaz, că eri, barem, nu știa ce face... Și s'a încurcat tot așa ca Luni...

Miercuri nici o totă alături...

Ce bine îl *ameginise* Diavolul!

Iar Joi, când se scoală de dimineață, se gândește:

— Oare, dacă nu găsesc piciorul scaunului, pe trei picioare nu se poate sta?...

S'apucă și mută unul mai într'o parte și vede că e bine...

— Iote mă!... De ce n'am făcut eu așa de Luni?... Iacă azi e Joi: trei zile m'am ținut de blestemății... luându-mă după unul și altul... Pe semne că Diavolul își vârase coada...

...Și ei-că de-atunci au rămas scaunile
cismărești cu trei picioare ; iar cismarii beau
trei zile din săptămână și apoi s'apucă de
lucru!.. Unde-a fost așa și Sft. Spiridon, —
patroul lor!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Însemnare. Din Gâldău—Ialomița.

Cojocarii.

Intr'o zi, Sfântul Ilie se pomenește cu Dracul că-l întreabă:

— Et, Sfinte Ilie, dar *cojocarii* sunt ai mei, ori ai tăi?

Pe semne că numai *cojocarii* mai rămăseseră nedăruiți nimănui de Dumnezeu, căci uitase, poate...

— Să cam vedem, Necurate...

Și se învoiră să facă fiecare câte un *cojoc*; iar care l'o isprăvi mai înainte, al aceluia să fie...

Așa.

Acuma *Sgâmbea*, pismătăreț pe fericirea oamenilor, și-a pus toată întunecimea minții lui că doar doar l'o înșela pe Sfânt să-i ia *cojocarii*, — s'apucă și făcu o singură ață dintr'un seul întreg, ca să nu piardă vremea cu făcutul ei, o trase prin dulcea lui gură, a băgat-o în ac și a înhămat un catâr s'o tragă atunci când el o cusea...

Iar Sfântul Ilie, ce-a făcut? A făcut ațele cum se fac și azi de cojocari și cusea el singur...

Așa că pân' să împungă *Ghitcu* odată și să tragă așa cu catârul, Sf. Ilie da mai gata un scul, — și așa au mers lucrurile, c'a isprăvit el înainte de cusut cojocul...

— Iacă *Daduleo*, — îi zice Sf. Ilie, — gata cojocul...

Și de necaz, diavolul, când a *lipit* catârul c'o *dârjală*, odată s'a opintit în ham, a svârilit cu picioarele de din 'napoi și a rupt firul!...

— Na, barem să ai și tu un nărav...

Și d'atunci svârle catârul cu picioarele și sare în sus cu omul călare și-l trânteste de face *groapă* cu el!

Și cojocarii au trecut de partea lui Sf. Ilie.

Și tot de-atunci ei-că cojocarii își au sărbătoarea lor *Sf. Ilie*; și nu știu de-o fi auzit cineva de *cojocar trăznit*...

Sfântul Petre și lupii.

Numai ce este orânduit de Sfântul Petre, numai aceia, fie jiganie, ori fie om, — cade în gura lupilor! Că dae'ar fi după voia lor, ei ar sări la orice. Almintrelea, Sfântul Petre îi ține sdravăn în lanț; iar dacă de foame câte-odată se reped și la ceea ce le iese în cale, fără însă a le fi hotărât, atunci li se încheștează gurile, de nu pot face nimic; clănțane din dinți, ori li se înmoaie fălcile...

Chiar mie unuia să vedeți ce mi s'a întâmplat.

Eram la *purcăreață*, în *baltă*¹⁾, unde aveam turma de porci. Și, cum lupilor le plac mult porcii, a și venit unul într'o noapte. Mă uitam la el cum mă uit la dumneata;

---

¹⁾ În general, locul cuprins între Borcea și Dunăre, locuitorii îl numesc „Baltă“, *loc jos*. De fapt sunt multe bălți de pescuit, loc cultivabil, precum și loc de păscut vitele.

dar n'aveam nici-o putere... A vrut el să se repeadă la un porc, însă cu mirare am văzut că a înlemnit pe loc și clănțănea din dinți!... li înțeleștase Sfântul Petre fălcile...

Apoi a plecat așa cum a venit, cu câinii după el...

Acum ¹⁾ îi văd că umblă nesupărați *prin sat* după hrană. Asta e a doua noapte! Căci vorba ceea: dacă nu-i pușcă, iar câinii rari, ce poți să le faci cu chiotul?... Ba, câte-un biet câine scăpat din mâna Nemților, îi mai petrece cu lătratul, până sar curtea ²⁾...

Acu', ³⁾ ei-c'ă fost o femeie care s'a apucat să toarcă în ziua de „Lanțul Sfântului Petre“.

I-a zis o vecină să nu lucreze; i-a tot zis, dar de geaba! Cu cine era să se înțeleagă?...

— Nu mai lucra în ziua asta, tu, că, fe-rească Dumnezeu, te afli cumva vr'odată pe vr'un drum, și te mânânceă lupii...

— Da! O să-mi mânânce cotul!...

— Bine!

1) 21 Februarie 1917.

2) Vorba ceea: „Lupul trece, câinii latră!“

3) 14 Martie, Filipii.

Și nu-ș ce-a mai trecut, că într'o noapte de iarnă ca asta, a eșit pe-afară, și-un lup parc'ar fi așteptat-o, haț, și-o apucă...

Și aci a sfășiat-o!...

Se împliniseră vorbele vecină-sa!

Și de-aia nu e bine să lucrezi în ziua asta; ci să asculți de vorbele bătrânești, căci sunt vorbe sfinte!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cătră cetitor!

Vorbele acestea de demult îți dau prilejul, cetitorule, să ascuți înțelepciunile oamenilor din vremile trecute. Și atunci au trăit oameni, cari și-au bătut capul cu fapta și răsplata, cu bogăția și sărăcia în legătură cu inima bună, cu hărnicia și cu lenea ome-nească, cu pricina mirosului minunat al bu-suiocului, cu dulceața mierei de albină, cu lungimea și scurtîimea vieții oamenilor și altele.

Și întrebărilor, așa cum și le-au pus în broșura de față, le-au răspuns frați de-ai noștri din Vechiul Regat. Cu mult bun-simț și cu pătrundere, încât povestirile și legen-dele astea pot sta cu cinste în colecția noastră.

Cu multă bucurie publicăm legendele acestea din Vechiul Regat în biblioteca noastră din Ardeal. Așa, încet pe'ncetul, cunos-cându-ne tot mai bine ne vom iubi tot mai mult și mai mult.

Cuprinsul:

	Pag.
1. De când e mierea	3
2. Moara	6
3. Legenda carului	8
4. Zapisul lupului	11
5. Finul lui Sfântul Petre, sau vârsta oamenilor	13
6. Nedumerirea lui Sf. Petre	20
7. „Dumnezeu dă, dar în traistă nu băgă!” .	23
8. Busuiocul.	26
9. Mirosul busuiocului.	28
10. Finul lui Sfântul Arhanghel	32
11. Sfântul Spiridon	37
12. Cojocarii	41
13. Sfântul Petre și lupii	43
14. Cuprinsul.	47

De acelaș autor :

În Biblioteca populară „**Neamul Românesc**” — Vălenii-de-Munte :

1. Nr. 1. *Cântece ale poporului*. I—1908. (Epuizat.)
2. „ 2. *Snoave și legende populare* — 1908. (Epuizat.)
3. „ 3. *Cântece ale poporului*. II—1908. (Epuizat.)
4. „ 4. „ „ „ „ III—1908. „
5. „ 8. *La 'namiáz, la umbra carului*. — Snoave și povestiri. 1912. (Epuizat.)
6. „ 9. *Isprăvi*. — 1913. (Epuizat.)

În Biblioteca „**Ion Creangă**” — Bârlad :

7. Nr. 4. *Flori de câmp*. — Doine Oltenești. 1914.

În „**Biblioteca folkloristică**” — Craiova :

8. Nr. 18. *Din Boureni*. — Vorbe de elacă. — 1915.
9. „ 21. *Folkloriștii noștri*. — Biografii și portrete. II, de Șt. St. Tuțescu.

În Biblioteca popul. „**Ramuri**” — Craiova :

10. Nr. 5—6. *Cântări de stea și Colinde*. 1923.
11. „ 10. *Moșteniri*. — Povestiri, legende și amintiri istorice. — 1926.

În „**Biblioteca pentru toți**” — București :

12. *Povești oltene*. — (Sub tipar.)

Editura proprie :

13. *De Serbători*. — Colinde. — Sibiu, 1920.
14. *Din Boureni până'n Cofane*. — Dații — în colaborare cu Șt. St. Tuțescu. — Făgăraș. 1923.

„ECONOMUL“

institut de credit și economii, societate anonimă

Capitalul social deplin vărsat:

Lei 5,000.000—

CLUJ, Calea Reg. Ferdinand Nr. 26

Telefon: 415

Filiala: LUDUȘ, județul Turda

Cel mai vechiu institut de credit românesc în Cluj

Fondat la anul 1886

Primește: Depuneri spre fructificare în condițiuni favorabile.

Ineuviințează: Tot felul de împrumuturi.

Mijlocește: Trimiterea de bani din America.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

!! AGRICULTORI !!

adresafi-Vă pentru

MAȘINI AGRICOLE

de tot felul

PLUGURI »SACK«, MAȘINI de SEMĂNAT etc.

BATOZE »MÁV«, MOTOARE »DEUTZ«

La DEPARTAMENTUL MAȘINILOR

SIBIIU — STRADA SĂRII Nr. 22.

BANCA AGRARĂ

S. A., CLUJ

este cea mai mare bancă românească
înființată după războiu, spre a veni în
ajutorul populației dela sate prin
credite eftine și de lungă
durată.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Primește depuneri
spre fructificare în
condițiunile cele mai
avantajoase; impo-
zitul către stat se
plătește de bancă.

Are legături în toate
țările și în special în
America, de unde
poate să încasseze
cecuri și orice plăți
ar veni în țară. :-

**Îndreptați-Vă cu toată încrederea
cătră BANCA AGRARĂ!**